CE'UMSA: Sadarkaa Itti Aaanu

YEROO DAA'IMNIKOO WAGGAA SADII DARBU MAALTU TA'A?

Qajeelfama Ce'umsa Tajaajila Giddu-seentummaa Dursaa Individuals With Disabilities Education Act (Seera Barnoota Namoota Qaama Miidhamtootaa, IDEA) Kutaa C jalattii irraa.

Sagantaa Washington State Department of Children, Youth, and Families, Early Support for Infants and Toddlers (Muummee Daa'immanii, Dargaggootaa fi Maatii Isteetii Washington, Deeggarsa Jalqabaa Daa'immanii fi Ijoollee Xiqqaa) irraa maallaqa argameen kan deeggaramu.

Washington State Department of
CHILDREN, YOUTH & FAMILIES

Ce'umsi maali?

Yeroo daa'imni keessan waggaa sadii guutu tajaajilli giddu-seentummaa dursaa ni xumurama, tajaajiloonni fi deeggarsi haaraan argamuu danda'a. Adeemsi jijjiiramaa kun ce'umsa hedduu jireenya keessan guutuu keessatti daa'ima keessanii fi maatii keessaniif uumamu keessaa isa tokkodha.

Guyyaa dhaloota daa'ima keessanii sadaffaa dura ji'a jahaa hanga sagaliitti, family resources coordinator (qindeessaa qabeenya maatii, FRC) keessanii fi garee keessan waliin gara tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa yookiin tajaajilaa fi deeggarsa barbaachisaa birootti ce'uuf karoorfachuuf hojjechuu ni jalqabdu. Maatiin fi tajaajila kennitoonni adeemsa kana keessa imala gara walgahii ce'umsaatti geessu keessatti waliin adeemu.

Kaayyoon walgahii ce'umsaa maali?

Walgahii Individualized Family Service Plan (Karoora Tajaajila Maatii Dhuunfaa, IFSP) irratti, karoorri ce'umsaa barreeffamaa isiniif garee gidduu-seentummaa dursaa keessaniin ni qophaa'a, kunis adeemsa ce'umsaa keessatti isin qajeelchuuf gargaara.

Individuals with Disabilities Education Act (Seera Barnoota Namoota Qaama Miidhamtootaa, IDEA) Kutaa C guyyaa dhaloota daa'ima keessanii sadaffaa dura karoora ce'umsaa barreeffamaa barbaada.

Ce'umsaaf karoora baasuu yoom jalqabna?

Guyyaa dhaloota daa'ima keessanii sadaffaa dura ji'a jahaa hanga sagal:

Karoorri ce'umsaa ni jalqaba. FRC n keessan waggaa sadiitti ce'umsa daa'ima keessaniif karoora baasuu jalqabuuf isinii fi kutaa mana barumsaa keessanii yookiin sagantaalee hawaasa irratti hundaa'an biroo gidduutti quunnamtii ni mijeessa.

Yoo xiqqaate guyyaa dhaloota daa'ima keessanii sadaffaa ji'a sadii dura walga'iin karoora ce'umsaa ni gaggeeffama:

Akka qaama walga'ii sanaatti bakka bu'aa kutaa mana barumsaa tokkoo waliin wal argitu. Daa'imni keessan tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa argachuuf ulaagaa guutuu qabaachuu isaa murteessuuf maaltu akka ta'u ni ibsu.

Yoo daa'imni keessan tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa argachuuf ulaagaa guute, akka kutaa mana barumsaatiin murtaa'etti, tajaajilli karaa Individualized Education Program (Sagantaa Barnoota Dhuunfaa, IEP) ni kennama.

Tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa argachuu yoo hin barbaanne bakka bu'aa kutaa mana barumsaa waliin walga'iin hin beellamamu.

Karoorri ce'umsaa maali?

Karoorri ce'umsaa akkaataa isin, FRC keessanii, fi gareen keessan giddu-seentummaa dursaa yeroo daa'imni keessan fi maatiin keessan umurii sadiitti tajaajila gidduu-seentummaa dursaa bira darbanitti akka gargaartan adda baasee ibsa. Karoorri kun yeroo daa'imni keessan sagantaa barnoota addaa mana barumsaa duraa kutaa mana barumsaa naannoo keessanii yookiin tajaajila hawaasa irratti hundaa'e biroo seenu deeggarsa, tarkaanfii fi tajaajilli maal akka barbaachisu ibsa, yookiin daa'imni keessan kana booda ulaagaa guutuu waan hin qabneef deeggarsa fi tajaajilicha dhiisee baha.

Daa'ima kootiif maaltu itti aanee jira?

Karoora ce'umsaa daa'ima koo qopheessuu:

Isiniif fi gareen keessan gidduu-seentummaa dursaa karoora sana qopheessuuf waliin hojjettu. Gareen kun isin, FRC keessan, namoota amma daa'ima keessan wajjin hojjetan, namoota dhuunfaa biroo isin akka hirmaatan barbaaddan fi namoota gara fuulduraatti daa'ima keessan wajjin hirmaachuu danda'an of keessatti qabata. Gareen kun jijjiiramaa fi fedhii daa'ima keessanii ni ilaala. FRC n karoora ce'umsaa qopheessuu ni qindeessa.

Daa'imni koo waggaa sadiitti erga ce'ee booda tajaajilli akkamii argachuu danda'a?

Sunis daa'imni keessan tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa barbaaduu fi dhiisuu isaa irratti hundaa'a. Kutaan mana barumsaa keessanii daa'imni keessan tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa argachuuf ulaagaa guutuu qabaachuu isaa ni murteessa. Yoo daa'imni keessan ulaagaa guute, filannoowwan haala tajaajilaa adda addaa kan akka sagantaa hawaasaa, Mataa Jalqabaa, Early Childhood Education and Assistance Program (Sagantaa Barnoota fi Gargaarsa Daa'immanii Jalqaba, ECEAP), yookiin sagantaa barnoota addaa mana barumsaa irratti hundaa'e, kan mana barumsaa duraa. Barnoonni addaa fi tajaajilli kanaan walqabatu karaa IEP ni kennama. FRCn walga'ii karoora ce'umsaa ni qindeessa. Kutaan mana barumsaa walga'ii IEP daa'ima keessanii guddisuuf ni qopheessa.

FRC keessan walga'ii IEP irratti akka affeeramuuf gaafachuu dandeessu. Walga'ii IEP irratti deeggarsa argachuuf hiriyyaa, miseensota maatii yookiin miseensa hawaasaa filannoo keessanii fiduu dandeessu. Yoo hogganaa dhimmaa Developmental Disabilities Administration (Bulchiinsa Qaama Miidhamtoota Guddinaa, DDA) yookiin qindeessaa Children with Special Health Care Needs (Daa'imman Fedhii Kunuunsa Fayyaa Addaa Qaban, CSHCN) qabaatte, isaanis afeeruu barbaaddu ta'a. Walgahiin IEP guyyaa dhaloota daa'ima keessanii sadaffaa dura ta'uu qaba akkasumas IEP guyyaa dhaloota daa'ima keessanii sadaffaatti bakka isaa jiraachuu qaba. Walga'iin IEP waggaa waggaan beellama qaba. Haa ta'u malee, yeroo isin yookiin hojjettoonni mana barumsichaa sagantaa daa'ima keessanii irratti mari'achuun barbaachisaa ta'ee itti dhaga'amu kamiyyuu walga'ii IEP gaafachuu dandeessu.

Yoo daa'imni koo tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa argachuuf ulaagaa hin guunne maaltu ta'a?

Yoo daa'imni keessan tajaajila barnoota addaa mana barumsaa duraa argachuuf ulaagaa hin guunne, FRCn keessan filannoowwan biroo ta'uu danda'an kanneen daa'ima keessaniif jiran, kan akka Mataa Jalqabaa, ECEAP yookiin sagantaalee hawaasaa biroo adda baasuuf isin waliin ni hojjeta.

Adeemsa ce'umsaa keessatti gaheen keenya maali?

Gorsa akkaataa daa'ima keessanii fi maatiin keessan ce'umsa salphaa akka godhan gargaaruu dandeessan:

- Waa'ee mucaa keessaniif waan barbaaddan haasa'uudhaan walga'ii irratti hirmaadhaa.
- Wal'ahii irratti yaadannoo qabadhaa.
- Qabeenyaa fi tajaajila qorachuu.
- Barruulee waa'ee sochii fi fedhii daa'ima keessanii qabadhaa. Ragaa dhalootaa daa'ima keessanii, galmee talaallii, gabaasa yaalaa, suurawwan, calallii, madaallii, fi IFSP darbe dabalatee. Suuraaleen daa'ima keessanii dhugaawwanii fi odeeffannoowwan dhuunfachiisuuf gargaara.
- Daa'ima keessaniif falmuuf maaltu isin gargaaruu danda'a? Fedhii ishee/isaa hunda caalaa beektu. Mucaa keessan irraa maal akka eegdan beekaatii kutaa mana barumsaa fi garee IEP waliin ta'uun tajaajiloota sana daa'ima keessaniif argachuuf hojjedhaa.

Ce'umsa booda tarkaanfiiwwan itti aanan maal fa'a?

Gareen deeggarsa maatii, Parent Teacher Student Association (Waldaan Barattoota Barsiisota Warra naannoo, PTSA) yookiin Special Education Parent Advisory Council (Mana Maree Gorsaa Warra Barnoota Addaa, SEPAC) aanaa keessan keessa jiraachuu isaa gaafadhaa. Aanichi hojjetaa tajaajila maatii, hojjetaa hawaasummaa, yookiin ogeessa xiin-sammuu mana barumsaa yoo yaaddoo qabaatte si gargaaruu danda'u qabaachuu isaa gaafadhu. Akka warraatti, maatiin keessan adeemsa ce'umsaa keessa yeroo deeman, ofii keessaniif, akkasumas daa'ima keessaniif deeggarsa argachuu akka dandeessan yaadadhaa.

Odeeffannoowwan biroo maal beekuu qabna?

Yoo daa'imni keessan yeroo ammaa tajaajila DDA irraa argachuuf ulaagaa guute, daa'imni keessan waggaa afur osoo hin guutiin dura ulaagaan tajaajilaa irra deebi'amee murtaa'uu qaba. Adeemsa ce'umsaa kana keessatti madaallii gidduu seensaa dursaa, odeeffannoo ce'umsaa fi gabaasa madaallii kutaa mana barumsaa DDA waliin qooduun keessan barbaachisaa dha. **Odeeffannoo kana DDAf akka gadhiisuuf hayyamni keessan walga'ii karoora ce'umsaa irratti kutaa mana barumsaa irraa argachuun ni danda'ama.** Odeeffannoon ulaagaa itti fufiinsa qabu daa'ima keessanii murteessu yoo hin argamne, daa'imni keessan umurii afuritti tajaajila DDA irraa ni baafama.

Gargaarsa yookiin odeeffannoo dabalataa argachuuf eessa dhaqu danda'a?

Sagantaan Department of Children, Youth & Families Early Support for Infants and Toddlers (Muummee Deeggarsa Daa'immanii, Dargaggootaa fi Maatii Daa'immanii fi Ijoollee, ESIT) sirna biyyaalessaa bulchiinsa IDEA Kutaa C tajaajila gidduu seensaa dursaa qajeelcha.

esit@dcyf.wa.gov
www.dcyf.wa.gov

Odeeffannoo dabalataa fi gara family resources coordinator (qindeessaa qabeenya maatii, FRC)tti erguuf maqaa FRC naannoo keessan jiruuf Help Me Grow Washington qunnamaa.

1-800-322-2588

Neetworkii Abbootii Kutaa Washington Giddugala Oolmaa Daa'immanii keessatti. Dhiirotaa fi maatii isaanii ijoollee fedhii addaa qaban hundaaf ni falma, deeggarsa fi qabeenya ni kenna.

(425) 653-4286
www.fathersnetwork.org

PAVE wiirtuu leenjii fi odeeffannoo warraa biyyaalessaa bulchiinsaatti maatii ijoollee qaama miidhamtoota, umrii dhalootaa hanga ga'eessotaatti qabaniif gargaarsa kennuudha.

1-800-572-7368 (800-5 PARENT)
www.wapave.org

Neetwoorkii Warraa gara Warraa Isteetii Washington biyyaalessaa kan warra ijoollee qaama miidhamtoota yookiin harkifannaa guddinaa qabaniif deeggarsa miiraa fi odeeffannoo kennudha.

1-800-821-5927
www.arcwa.org/parent-to-parent

Aarkii Isteetii Washington barnoota, fayyaa, of danda'uu, ofiif falmuu, hammatamuu, fi filannoo namoota dhuunfaa qaama miidhamummaa guddinaa qabaniifi maatii isaanii ni guddisa.

1-888-754-8798
www.arcwa.org

Office of Superintendent of Public Instruction (Waajjirri Superintendantii Qajeelfama Ummataa) maatii daa'imman barnoota addaa fi tajaajila kanaan walqabatan argataniif marsariitii gargaaraa qaba:
www.K12.wa.us/SpecialEd/Families/default.aspx

Department of Children, Youth & Families
Early Support for Infants and Toddlers (Muummee Daa'immanii, Dargaggootaa fi Maatii Isteetii Washington Daa'immanii fi Ijoollee Deeggarsa Jalqabaa)

PO Box 40970
Olympia WA 98504-0970
esit@dcyf.wa.gov
www.dcyf.wa.gov/services/child-development-supports/esit

Sagantaa fi sochii hunda keessatti loogiin dhorkaadha. Namni kamiyyuu bu'uura sanyii, halluu, amantii, ilaalcha, madda sabaa, saala, umrii yookiin hir'ina qaamaatiin ala ta'uu hin qabu.

Koppiiwwan sanada kanaa bifa yookiin afaan biraatiin yoo barbaaddan, maaloo DCYF Constituent Relations (DCYF Hariiroo Bulchiinsa Mootummaa) qunnamaa (1-800-723-4831 | 360-902-8060, ***ConstRelations@dcyf.wa.gov****).*

DCYF PUBLICATION FS_0004 | DEL 11-013 OM (07-2023) Oromo